

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

Megjelen minden szerdán és szombaton este.
Készíratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 2.
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társándi.

FŐSZERKESZTŐ
Dr. HOLLÓ ANDOR

Előfizetési ár:
Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona. Negyed-
évre 2 korona 50 fillér. Egyes szám ára 10 fillér.
Hirdetéseket a legutányosabb árban közlünk.

Legyünk résen.

Az utóbbi időkben, mindnyá-
junk ámulatára és megdöbbené-
sére, olyan expressz-gyorsaság-
gal ment a törvénycsinálás, hogy
sohasem tudhattuk előre, mikor
kapunk megint a reggeli kávénk
mellé egy frissen sült törvényt.

Kiváló jogtudósok egy-egy
szép reggelen arra ébredhettek,
hogy előlről kell kezdeniök a tanu-
lást, ha meg akarják érteni,
ezeket az új törvényalkotásokat
és a bennük levő állítólagos „el-
veket“.

Még ha hajlandók lennének
Tiszáról és gárdájáról a legjobb
szándékot és legnagyobb jóhi-
zemiséget feltételezni, még ak-
kor is kételkednünk kellene ab-
ban, hogy az ilyen hirtelenül fel-
fujt, süthőporral készült törvények
jók lehessenek, nem is szólva
arról, hogy egy történeti alkot-
mány, amely ezeréves szerves
fejlődés eredménye, nem szabadna
ilyen megfontolás nélküli, öt per-
ces műtéteket végezni.

A kritikának azonban a leg-
rövidebb idő is elég arra, hogy
az új törvények helytelenségére
reámutasson. Csak egy pillantás
ezekre az „alkotásokra“, — s a
hibák annyira szembeszökők, hogy
azoknak meg nem látásához iga-
zán a legsötétebb munkapárti
szemüveg szükséges.

Mi lesz, ha ez így megy to-
vább?

Sippal, dobbal, nádi hegedü-
vel kezdődik az új törvények

életbeléptetése. Elettéptetett az
esküdtbíráskodás új formája, a
sajtó szájkosár, az új választói
törvény s mindenütt törvényköny-
vekkel a kezükben bizottságok
rágódnak, hogy miképpen is le-
hetne eligazodni az új paragra-
fusok labirintusában, — mert bi-
zony furcsák és ravaszok azok.

Politikán felül, csupa jószán-
déku jogászok is verejtékes hom-
lokkal és tetova szemekkel me-
rednek egymásra és nem tudnak
megállapodni egy-egy kérdés fe-
lett. Az első ujmódi esküdtzéki
tárgyalás már meghozta a bírói
gyakorlat első fogas kérdését.

Hézagok és örvények, csap-
dák és zugutcák százával hem-
zsegnek a gyorsan fércelt új tör-
vényekben, de hiába, ez ma már
törvény.

Jó lesz tehát résen lenni, kü-
lönösen az új választótörvénnyel
szemben.

Minden polgár maga vigyáz-
son, hogy a választójogát a bi-
zottságok el ne sikasszák. Sok
örvénye, kibuvója van a körülmé-
nyes összeírásnak s jó lesz, ha
mindenki figyelemmel kíséri a
a saját jogának a sorsát. Utó-
végre, ha azt akarjuk, hogy meg-
változzanak a mai állapotok, ha
nem akarunk még egy halom ha-
sonló új törvényt, minden válasz-
tópolgár lelkiismeretének meg
kell mozdulnia s követelnie, hogy
meggyőződése érvényre juthasson
a jövő évi választásoknál.

Es különösen vigyáznunk kell
nekünk zemplénieknek. Mert hi-
szem a mi vármegyénk híres ar-

ról, hogy a munkapárt itteni ko-
rifeusai nein válogatóság az esz-
közökben. A presszióknak, terror-
nak, fenyegetésnek, vesztegetés-
nek, erőszaknak sehol sincsen
olyan termő talaja, mint Zemplén-
vármegyében. Egy pái ezer vá-
lasztójogot elcsikasztani nem is
lenne olyan nagy dolog a nálunk
duló határtalan korrupció mellett.
Itt a kormánynak olyan ügynö-
kei vannak, akik a szó teljes
értelmében mindenre képesek.
Legyünk tehát résen.

A borpince megnyitása

A vasuti pályaudvar mellett épí-
tett állami borpincőt vasárnap f. hó
19-én adták át renoiteltetésűnek, br.
Kazy József államtitkár, az ujhelyi
kerület képviselője, Barthos János,
Lónyay Ferenc, Lekky István mi-
nisteri tanácsosok, dr. Molnár Vik-
tor, dr. Molnár Béla, Salassy Zoltán,
gr. Teleky József, Kostyál Miklós,
Szepesházy Imre, Szinyey-Merse Fé-
lix orsz. képviselő; Kosniczky Vik-
tor, Rácz Sándor borászati felügye-
lők, továbbá Ludvig Ferenc és br.
Kazy Ferenc, Mecner főispán, Dókus
Gyula alispán, Thuránszky László
főjegyző, Székely Elek a hivatalnok
és mintegy 300 főnyi közönség
jelenlétében.

Kazy államtitkár kíséretével d.
e. fél 9 órakor érkezett a miskolci
személyvonattal. A pályaudvaron
Mecner főispán vezetésével az ál-
lami hivatalok, a megye és város

tisztviselői fogadták. A pályaudvar-
ról a megyeházára hajtottak, ahol
Kazy államtitkár fogadta a kérel-
mezőket.

A borpince, — melynek gazda-
sági jelentőségével már többször fog-
lalkoztunk — d. e. 11 órakor ada-
tott át ünnepély keretében a has-
nálatnak. Ezen ünnepélyről alább
számolunk be.

A megnyitás után a vendégek
megtekintették a pincéhelyiségeket,
ahol számukra villásreggelit szolgál-
tak fel és 2 bordó bort ütöttek csapra.

D. u. 2 órakor bankett volt a
vasuti pályaudvaron, melyen a ven-
dégek és nagyjórészt hivatalnokok
vettek részt.

Élőnk feltűnést keltett Székely
Elek mellőzése az ünnepségek során.

Már feltűnő volt az is, hogy a
város nevében nem ő, hanem — mint
már azt megirtuk — dr. Orbán Kál-
mán főjegyző fogadta az államtit-
kárt. Még feltűnőbb volt azonban
mellőzése a banketten, mert min-
denki azt várhatta, hogy esen alka-
lomból a város polgármesterét az
államtitkár melletti saák illeti meg,
azonban Székely Eleknek csak a
perronon jutott hely. A polgárme-
ster ur — ugyálszik — mégis csak
kiosott a gráciából és a kassai ítél-
letet nem tekintik — Székely Elek
módjára — 12 ember privát véle-
ményének.

Es most már remélhetjük, hogy
felülről fogják értésére adni a he-
lyettesített polgármesternek, hogy a
kassai ítélet konzekvenciáját mégis
csak le kell vonnia és a polgárme-
steri széket, melyhez oly gyorsösen
ragaszkodik, el kell hagynia.

Aiglon művészete.

Irtá: Ambrózy Ágoston. II.

Aiglon Ferenczy Károlytól tanu-
lult rajzolni és ő vitte a napsütötte
mezőkre is, amikor már Azbe Antal
műncheni iskolájából kikerült. A
nagybányai természettanulmányok
után ismét Münchenbe, majd onnan
Párisba ment Academie Julien, ké-
sőbb az Ecole nationale et spéciale
des Beaux-Artsba. Itt festette a „Rue
des Ecoles“-t meg a „Napsütötte
hástató“-t, később Medgyesy Ferenc
aroképt. Közben grafikai egyénisé-
gét is kifejtette. Hazakerézeskor
elsőször szines tussvaival hódította
meg a magyar közönséget.

Mikor Aiglon külföldről Nagy-
bányára került, egyszerre erős plena-
rista lett. Akkor élte grafikája a fi-
nom-vonalas korszakot. Mikor aztán
grafikájába bejut a gondolati elem,
ugyanakkor festészetében is megosi-
lan a fajfentartás erotikuma. Elég
a Léda érzéken piros színfoltjára
utalni. A természetből lassankint az
aktúra tért át; nem az akt-studiumok-
ra, hanem az akt problémájára: az
akt természet meglatásán (ul, a férfi
és a női test faji különbségének
beleö megkonstruálására és annak

jellegetes, összefoglaló kifejezésre
juttatására. Ezekkel a tanulmányok-
kal kapcsolatban f-jiődik ki filozófiai
meggyőződése a nemi élet nagyszor-
rúságáról. Igaz ugyan, hogy a diet-
tális büszkelkedő egyoldalú lelkesé-
dése olykor hamis és gyakorlati pé-
ldikkal könnyen megdönthető tétel-
lekre ragadja, hogy ahol nincs nemi
élet, nincs igazi művészet sem, mert
a testnek a nemi életre való képes-
ségével járó egyensulya képviseli
csak a lelket egészséges művészi
alkotásra — mindez azonban művé-
szetnek nincsen ártalmára.

Aiglon legújabb képei aktstu-
diumok jellegetes színösszefoglalá-
sokban. A főszly a test olyan ana-
tomiai megszerkesztésben fekszik,
hogy annak bármínő, esetleg merő-
ben szokatlan beállításai is a jól me-
konstruáltság alapvető erényénél
fogva jó legyen. A jó erős alap
megbirja a „egmérészebb felépít-
ményt is az összedőlés veszélye nél-
kül; a jól szerkesztett contvára
szerelt tagok a megszóktt keretek-
ből bizást kilendülhetnek, ha a ki-
fejeződő festői eszme ugy kívánja
— anélkül, hogy ez a mű artizáni-
kus becésnek hátrányára lenne. A
fontos csak az, hogy es a kilendü-
lés valamely festői eszmét oáltuda-

tosan szolgáljon; egyébként az egész
dolog csak elrajzolásnak fog hatni.

A neoprimizionizmusnak az esz-
dogmává nőt, sokszorosan meghur-
colt tehnikai fogása abból az alap-
feltegesből indul ki, hogy bár min-
den művészet a természet talaján
áll, ez a két terület mégis egymásnak
bizonyos mértékben ellenállás.
Hogy a művészet a természeton ke-
resztül érvényesül, ez egy tételes
helyzet — de egyben kényszerhely-
zet. A kütészet világában is a gon-
dolat a nyelv által él; de azt is je-
lentí, hogy a kütői gondolat
olyan kényszerhelyzetbe jut, hogy
a maga vegtelen finomságait a nyelv
tökéletlen formáin keresztül kényte-
len kifejezésre juttatni. A szépiro-
dalom azon igyekszik, hogy a nyel-
vet a gondolat finomságaihoz minél
jobban hozzáidomítsa, — másrészt
azonban minél átlátszóbb, alárendel-
tebb a nyelv. annál jobban él és
ragyog a gondolat. Ha nem félnék
és helyesnek tartanánk esztétikai
tapogatózások eredményeit általá-
nító kollorariumokkal betetőzni, azt
mondanánk e tételnél, hogy amily
mértékben szükséges rossz a köl-
tészetben a nyelv épp oly mérték-
ben az a képzőművészetekben a
természet. Rosszaság alatt azonban

csak a fenti értelemben vett aláren-
deltséget értjük.

Nemcsak a természet konven-
cionális formái ébreszthetnek az ember
lelkében esztétikai kielégülést.
A képzeletnek különösen a művészi
képzeletnek tovább menő igényel
is lehetnek. Esztéleg azt kívánja az
ézés, hogy egy bizonyos haj-
szálfinom gondolatot, hajszálfinom
vonalstilusban fejezzék ki — még
ha nincs is a valóságban olyan vé-
telen finom, elnyut testtelenség;
vagy, hogy egy a valóságtól elütő,
de egymás irányában mégis össze-
smonduló szinálátba hangoljam a
mondanivalómat; — vagy, hogy
diszonanciát keverjek a vásnamra,
hogy az aután a kép összehatásban
mégis egy kellemes lelki assenáci-
vá oldódjék föl. Ha ebben a bár
szokatlan, káfofnikus, de a maga
hangnemében kellemes összefogla-
sú előadásban szeretem azt a gon-
dolatot, azt a tárgyat, akkor a lép
jó lesz.

A „Troglodyták“ földszagu,
lomha teste, „Cleopatra“ perszeiben
bujja hasa ilyen vörös-barnán tetsik
nekem. Nem mintha ilyennek tud-
nám a testüket, de mert annak a
földhőragadt állatiasságnak, meg
annak a televény bujasságnak az ér-

A megnyitő ünnepélyről a következőkben számolunk be:

D. e. 11 órakor kezdődött a megnyitő ünnepély a borpincó teraszán. Meocsér Gyula főispán rövid üdvözlő beszédére Kazy államtitkár a következőket válaszolta;

Midőn a magyar kormány a szőlőtermelés rekonstrukcióját elhatározta, indította őt egyrészt az előző kormány megkezdett akciója és az a rettenetes pusztulás, melyben a magyar szőlőtermelés sínylejtett még néhány év előtt is. Összehasonlítom hasáink szőlőesetét a filoxera pusztítás előtt és után, meg kellett fogamoznia a gondolatnak, hogy Magyarország szőlőit újra kell ültetni, újra teremteni, meg kell menteni nemcsak az országot, hanem az egész kontinens részére is. És különösen nem szabad veszni hagyni azt a bort, amit a bős gondviselés az önk Tokaj-Hegyaljának engedte meg, hogy termelje.

Most már arról kellett gondoskodni, hogy a mostani nehéz viszonyok közt a termelt bort oly jól lehessen értékesíteni, mint régen. Mert, — sajnos — már a boroknak az ára csak nagy ritkán tud valamennyire is fölemelkedni. Ki kellett kutatni azon okokat, melyek ezt a bajt okozták. Rájöttünk, hogy a magyar bor alacsony árát főképpen az okozza, hogy nem tuduk még ma sem igazán jó bort termelni, másrészt nem tudunk egyenlő minőségű bort termelni, másrészt nem tudunk egyenlő minőségű bort nagyobb mennyiségben állandóan előállítani. Mindesen körülményt észszervevé jött a kormány arra a gondolatra, hogy állami borpincót létesít, melyekkel céltudatosan arra fog törekedni, hogy a tudásnak minden főlhalmozott módjával a lehetséges legmagasabb határig fokozza bortermeletünket, de másrészt segítségére legyünk azon termelőeknek, akik kénytelenek hirtelen eladni boraikat, hogy ne legyenek kénytelenek akkor eladni, amikor nincs kereslet.

En azt hiszem, hogy ezen borpincóval a szőlő-rekonstrukció munkáját betöltöttük, és azt hiszem, ezáltal eljutunk oda, hogy képesek leszünk a külföldet is elárasztani szőlőesét tényleg felébreszteni bennem. Borainkkal, hogy képesek leszünk a felesleget kiadni túl a határainkon és onnan idegen pénzt behozni.

Nem is látom külön, hogy a testük nem testésinü. Ha látám, már nem lehetnének jók a képek. Van azok közt a képek közt olyan is, ahol ez a színössze foglalat, és a sajátosság hangneme hangolás nem sikerült teljesen; hogy nem sikerült, az éppen nyilvánvaló, hogy az első benyomásunk rólik nem egy kellemes színössze foglalat, hanem egy bizonyos tájékoztatás érzése, hogy miért olyan szinü az a test és miért nem testésinü?

Aigion új festményeinek sajátosság színezését ezen az alapon fogjuk kellőképpen értékelni.

Láttnivaló, hogy Aigion művészetének azon korszakában, amelyben a gondolati elem tulnyomóvá lett, grafikája erősen hajlott a szimbolizmus felé — és mivel a gondolati elem életlani tartalma volt, alkotásai bizonyos patológikus színezetet nyertek. Az is kétségtelen, hogy legies elvontság szimbolizmus a soha sem fog Rops vagy Bayros verismában kiktönni annál kevésbé mert Aigion az utóbbi időben patológikus hajlamait kimondottan erotikus rajzokban csapolja le és ez

Hiszem, hogy amidőn est a borpincót felállítottuk, ezzel a város előrehaladását is szolgáljuk, midőn ezt a szép épületet emeltük, ez által a város fejlődését is előremozdítottuk.

Kérem az urakat támogassák est az intézményt teljes odaadással és jóakarattal. Midőn est a borpincót, mely elsőnek készült el átadom rendeltetésének, arra isten áldást kérem.

A pincót ezennel megnyitom. (Hossza: éljenezés.)

As elhangzott éljenezés után Dókus Gyula, kamarás, a vármegye alispánja mondott köszönetet az államtitkárnak Zemplén vármegye nevében, melynek kiemelkedőbb részeit az alábbiakban közöljük.

Nem ólom azt a nagy közgazdasági horderőt, melyet ez a borpincó magában bír részletezni, csupán rövid, de őszinte szavakkal köszönöm méltóságodnak, mint akinek e nagy mű létesítésében oroszlanró sze van. Én mint koronatan, aki a tanácskozássokban részt vettem, az iratokba betekinteni alkalmam volt, bizonyíthatom azt a nagy munkát, melyet érdekünkben méltóságod kifejtett; hogy mennyire igyekezett, hogy ez a borpincó létesülhessen. Adja Isten, hogy azok a remények, melyeket a borpincó fennállásához fűzünk, mielőbb megvalósuljanak. Legyen ez emléke azon szeretetnek, melyet a kormány irántunk tanusított.

Isten hozta, isten tartsa, isten áldesse!

Kazy államtitkár válasza után Thuránszky László megyei főjegyző a gazdasági egyesület nevében mondta el beszédét, melyből következő részeitek közöljük.

Ha nagy veszedelem pusztít végig az országon, — ugymond — minden vidék félve rettegeti azt, ilyen veszedelem sújtotta a mi Tokaj Hegyaljánkat, országunk e büszkeségét, mikor a filoxera megtámadta és tönkretette. A pusztulásról fogalma csak annak lehet, aki azt látta.

Husz éve immár annak, hogy a filoxera csapás elpusztította Hegyaljánkat. A rettenetes csepás okozta fásultságban azonban, akadnak, akik utolsó filóreikkel, még akkor bizonytalan nyomokon elindultak azon az uton, mely Tokaj-Hegyalja megmentéséhez visz, de önjerejükben nem lettek volna képesek azt halottaiból

kétségtelenül fel fogja szabadítani további fejlődését az életlani színpelen megokolt, de művészi szempontból mégis némileg heterogénnek látszó erotikus elemektől.

Beardsley Lysistrata ciklusát annak idején az Iparművészeti Múzeumban külön teremben mutogatták. Olyanféle érzéssel ment be az ember oda, mint a panoptikum „Csak felnőtteknek” jelzésű részébe. Aigion új, kimondottan erotikus rajzait is ilyen érzéssel nézzük, mégis megdöbbentünk velük, ha arra gondolunk, hogy a kiforrásnak ezen a Strum und Dran korszakán a cicoquecento Madonna-festői is átmentek.

Aigion egész fejlett művészetét esztetika rendszer érdekében észszegőzött szüvedéke fonja keresztalkal. Fejlődésének minden lépése öntudatos és minden vonalkájának minden színtöltésének megvan a maga magyarázata abban a kiforrott esztetika rendszerben.

Aigion művészetét olyan átgondolt és átértékelte, olyan finom és követ/vesetes fejlődésű, hogy méltó és tanulságos dolog, minél többet és minél behatóbban foglalkozni vele.

feltámasztani. A gazdák utolsó filóreiket befektették szőlőikbe, de az akkori, a bátran a népek atyjának nevezhető miniszter Darányi Ignác sietett a gazdaközönség segítségére az 1896 évi V. t. c.-el, mely Hegyalját a végpusztulástól megmentette. Ezzel olyat lendített az újjászülés nagy munkáján, hogy a szőlőkultúra azóta szepen fejlődik. Nála a szőlőgazdák kívánságai süket fülre sohasem találtak. Eljött megtekintette Hegyalját. Személyes jelenlétével, buzdításával igyekezett erőt nyújtani a további küzdelemre szerkenteni a gazdákat, Darányi tovább is segített. Megalkotta az 1908 évi XLVII. t. c.-et, a bortörvényt, kiemelve abban Tokajt s ezáltal az őt megillető helyre állítva azt.

Mikoron a legszebb reményekkel kecsegtető, gyönyörűen megrakott szőlőinket az 1910-iki nagy jégverés végigpusztította és megsemmisítette reményeinket, legnagyobb méltóságosod volt az, aki részvétét kifejezve, biztató szavakkal elsőnek sietett a ösüggedtek és kétségbeesettekbe erőt csepegtetni és őket az újabb küzdelemre buzdítani.

Méltóságosod volt az aki a fehetlenül vergődő gazdaközönség támogatására sietett. A szőlő jégkárkülönsön létesítésével. Méltóságosod volt az, aki a hegyalvidéki borok előmozdítása érdekében ezt a díszes borpincót felállítani méltóztatott.

Darányi és Kazy az a két név, mely évkönyveinkben arany betűkkel lesz megörökítve az utókor számára s miudaddig, amíg oly kitűnő férfiak mellett mint Lónyay Ferenc miniszteri tanácsos, bizom egy szebb, boldogabb jövőben.

Az államtitkár rövid válasza következett mely után dr. Orbán Kálmán főjegyző a város nevében szép, formás beszédben tolmácsolta a város köszönetét és üdvözlését.

Még Kazy államtitkár mutatta be Barthos János kereskedelmi miniszter tanácsost, mint a borpincó megállapításában egyik legfőbb segítőjét.

Barthos miniszteri tanácsos rövid beszédevel a megnyitási ünnepély végett ért és vendégek valamint a közönség a pincókat tekintette meg.

Bessenyei Béla

Egy igaz ember költözött el közülünk. A bibliai arisztokraták közül való, akikben az Urnak kedve telik. Ha majd emlékképet csináltat özege, azt írassa alá, hogy az Ur kedve szerint való igaz ember volt az Elköltözött.

Igazágérzetével, puritán jellemével, szívjószágával az élet sáros, rögös utain annak a nyomatit kereste, aki valamikor, a bibliai időkben leélt itt a földön az emberek számára egy örökidőkre szóló mintaéletet.

Nemes homlokán, aranyos ivelt arcán az emberi méltóság ragyogó ércvetei, a jószág, a szeretet, a becsület remekbe kapcsolódtak.

Igaz tükre volt az arca lelkének. Azért volt az az aró oly barázdáltan sima, azok a szemek oly jószágosan mélyek, az a homlok oly önéregetet szágúró.

Olyan volt, amilyennek családja gyászolja. Ahogy irthagyott árva özege anyjukra borultak: Canova vésejére való szobor volt. Oly szentnek az a fájdalom, hogy nem is szólílnak róla, magukba zárják gyöt-

rő féltékenységgel, nehogy tövistozorus szent érezsük a világ saájában profanizálódjék.

Soha ily mély, ily igaz gyászt! Igy csak igaz embert gyászolnak. Bessenyei Béla ősi zempléni család sarja volt. Mikor az élet foragata kissakitotta meggyéknél, megsírattuk. De most, amikor visszatért szülőföldjére, mennyivel fájdalmasabban sirunk.

1862. május 6-án születet Sárospatakon, 1883-ban joggyak., 1887-ben aljegyző lett a budapesti kir. törvénytudományi, 1890-ben a sauhelyi kir. járásbírószághoz albiróvá nevezték ki, honnan 1892. évben mint kir. tábla tanácsjegyző került Kassára és ott érte el a további fokozatos emelkedést. A kassai kir. törvénytudományi 1894-ben bíróa kinevezett Bessenyei 1905-ben megkapta az itéltábla bírói címet és jellegelt, 1906-tól pedig az itéltáblához neveztek ki, hol feltűnt szorgalmával és alapjogi tudásával.

Hétfőn délután temették el az ujhelyi temetőben levő családi sírboltba. Utolsó útjára elkísérték rokonai barátai, sok tisztelője — miudnál a legmélyebb részvét érzéseivel. Rokonai, sógorai Szerzőcsky, Ambrózy, Br. Mangelsen, gróf Zichy Meskó, Gundel-Fingens családokon kívül Ujhely (s Kassa intelligenciájának igen nagy része ott volt a gyász menetben). A kassai tábla Hedry Lőrincz elnök vezetésével, az ujhelyi törvénytudományi W. I. n. d. Lajos helyettes elnök vezetésével testületileg vett részt a temetésben.

Es aki ott volt, mind vele énekelte a celebráló Bessenyei apátal, kegyelettel, áhitattal, hogy „ad J. Urat neki örök nyugalmat, az örök világgóság fényekedjek neki.”

Ambrózy Ágoston.

Teich Zsigmondné.

Mint a szeretet apostola járt itt a földön. Jószágos arccal vizsgálta a szegényeket, felszigetelte az árvákat és özegeket. Nemes szíve a mások bu'odulásaért dobogott. Olyan nagyon szerette az embereket, jobban mint önmagát. Odaadta mindent, hogy ne lásson nyomort és nélkülözést.

F. hó 19-én megszűnt dobogni ennek az ideális lelkű nő jószágos szíve. Teich Zsigmondné hosszú szomorodás után megváltotta a halál. S habár nemjött váratlanul halálának a híre, mégis mély fájdalom, megdöbbenés és igaz részvétet váltott ki halála mindazokból, akik az ősz matronáismerték.

Férjével együtt, akivel több mint egy félszázadot harmonikus egyetértésben boldog család életet állt, teljes odaadással vett részt az ujhelyi társada'om minden kulturális és közhasznú mozgalmaiban. A Teich Zsigmond háza mindig nyitva állt a szegényeknek és segélyre szorultaknak. 1907-ben vesztette el férjét és özegeinek szomorú éveiben még fokozatban merékben gyakorolta az emberszeretet magasatos feladatát, ebben keresett vigaszt és enyhülést. De erje mindjobban hanyatlott Fizikuma nem bírta már kifejtetni a nagy tevékenységet. Mint ragyogó fényugár hatott az agg uróra a királyi elismerés, melyről ő fáltsége azt a nő tünötte ki, aki női hivatását mintaképpen töltötte be.

Jóságos lelkének legszebb megnyilatkozása az a ténykedése volt melyben 1883-ban megalapította a helybeli Izr. Nőegyletet Mélyszéges szeretettel ápolgatta és dedégette alkotását, mely teljesen egybeforrt énjével s mint édes gyermekét ártta szívébe. Mintegy életelőlt tűzte ki magának az egyesület fejlődését, annak szentelte első perctől kezdve minden szabad idejét, az a törekvés töltötte be egész volóját,

Huszonöt évi hű sáfárkodás és körültekintő gazdálkodás eredményezte, hogy az Irs. Nőegylet a szegény hárs létesítésénél a kezdeményezés terére léphetett. Teich Zsigmondné érdeme, hogy a szegény-hárs eszméje felszínre került, hogy legyen hova hajtani fejüket azoknak, akik az élet terhétől megrokkadva egy kis pihenésre vágyunk. Az elvetett mag termékeny talajra talált és az eszme rövidesen valóra fog válni.

A nemeslelkű nő már nem gondol a szegényekre jószágos szemézőrekeszáródott, könnyűlles szívvel elhallgatott, Nyugodtan alussza már örök álmát a puha földben, de eszméje itt lebeg fölöttünk, emlékezte éronél maradandóbb, mert alkotásai meg nem szűnhetnek, míg csak a humanizmus érzete ki nem hal az emberekből.

Mélyszégyes részvétellel helyezték örök nyugalomra f. hó 21-én özv. Teich Zsigmondné sz. Tohman Antóniát. Az Irs. Nőegylet dísz elnöknőjének tiszteletére gyászjelentést adott ki és Guttman Mórné egy. elnök Hasz Adolfné egy. elnök vezetésével teljes számban jelent meg a gyászszertartásán, ahol az egylet nevében Némethy Bertalan tiszt. tag mindenkit könyekig megható gyűnyörű gyászszertartásban méltatta az elhunytak soha el nem múló nagy érdemeit az egylet meg alapítása és felvilágosztatása közül. Majd Fibusához fölkanor egyházi gyászszertartás mellett kísérték utolsó útjára az özv. matróna földi maradványait. A koporsót Thoman István hírneves szongora művésze a család többi tagjai, a tisztelet szászai kísérték.

Kozma Ármin.

Sassy Attila

(Aiglon) képkiallítása a vármegyeház nagytermében.

Varánnap d. u. nyílt meg Sassy Attila képkiallítása, melyen részt vett Polányi Géza 6. és Kálnássy Nelly 15 képpel.

Polányi Géza a Münchenben élő festőművész a legkomolyabb törekvésű művészek egyike. Céltól és tudattól, nagy tudású, tartalmas és minden munkájában intelligens, Minden képe egy-egy tanulmány. Hangulatokban legmegkapóbb talán a párisi „Szajna hidja” (1 sz.) ily képet nem mindenki tud megfesteni. Nagyon szép színhangulat. A hideg esti színek skálája. Ónaro képe felfogásban érdekes, új, merész és nem megalapozott. Karneválja (4 sz.) a lámpafény helyesen levezetett megoldása, míg „Téli napsütés”-e értékes és bravuros színhangulat. Polányi kése érték és kivételes tehetség, kinek nevével még sokat fogunk találkozni a külföldi és a fővárosi lapokban.

Kálnássy Nelly képeivel rációzol arra, hogy a nők csak dilettánsok. Komolyan akar, és ez akarásában értékes is vannak. „Szénakazál” (5 sz.) és „Sütőtök” (12 sz. című dolgai respektabilis, naturalis dolgok, „Kert bejárója”, „Vasárnap délutánja”, „Kófalai” is nagyon érdekesek, valamint többi képei is. A két első technikailag készek és megértettek, a többiek kissé inkább a motívumhoz, a tárgyhoz simulók, mert Ő így véli. Hogy virág esendéleteihez ezt a technikát kellett választania.

Sassy Attila nagyjértékű kép kollekciója meggyőző bennünket arról, hogy mi az igazi művész kezé-

ben az ecset, a toll és a pasztell. Minden egyes képe előtt valami különös megindulással állunk meg. Ugy csupasz női alakjai, mint tájképei egyaránt megkapók, szépek, újak és gyönyörűk. Nem tudjuk mi nagyobb Sassy művészetében a kifejezésnek módja-e, vagy a megérzés őszadis finomsága. Tájképei közül az „Arany-és” lep meg bámulatos szingazdagságával és az ut perspektívájával. „Az országház holdvilágnál” című képe csupa műtérium, csupa színbéliség, csupa hangulat. „Gondolkozója” megdöbbent és tanulmányképei megismereteliek velünk a modern arckép festészet igazságait és szépségeit. „Felleségem arcképe” klasszikusan szép. „Farkas Ilonka cimbalomművész arcképe” előkelő, és a többi négy tanulmány fejei is, Téli tájképeinek nézésétől alig tudunk megválni, s a legjobbak egyike a legújabb irányú „Láda” című képe. E kép a párisi nemzetközi tárlaton volt kiállítva s erősen magára vonta a külföldi kritikáját és nagy elismerésben részesült.

Sok-sok képe van még Sassy-nak, melyekről most nem írhatunk, és igazán sajnáljuk, hogy a művész nem tartja érdemesnek városunkat arra, hogy térilátát csütörtök esténél tovább tartsa nyitva.

A kiállítás tehát most csütörtökön este 6 órakor bezárul.

Egy ujhelyi kereskedő tragédiája.

Szomorú szenzációt jelent egy Milanóból Satoraljaiujhelyre érkezett szűkszávu távirat. Mindössze annyit közöl ez a távirat — melyet a cs. és kir. konzulátus küldött, — hogy Klein Pál, a satoraljaiujhelyi kereskedővilág számottevő tagja f. hó 20-án a Milanói rendőrségen meghalt.

Egy munkás, jobb sorsra érdemes élet ért tragikus körülmények közt szomorú véget. Klein Pál azok közé az emberek közé tartozott, akik egész életüket nehéz farszató munkában töltötték, akiknek a munka volt éltető elemük, akik nem ismertek semmiféle szórakozást és egyedüli nyugodt megélhetést biztosításának maguknak óregságukra.

Klein Pálnak sikerült is ez a törekvése. Fărădhatatlan szorgalommal tekintélyes vagyont gyűjtött. De most — amikor éppen élvezhette volna munkája gyümölcsét — küzbelepített a halál és örök nyugalomra kényszerítette a folytonos munkától tönkretett idegzetű embert.

A szomorúan tragikus eseményről a következő részleteket sikerült megtudnunk.

Az elutazás.

Klein Pál már hosszabb idő óta gyengélkedett. A nehéz munka megőrülte az idegeit és utóbbi időben már észrevehető is volt rajta bizonyos ideges nyugtalanság. Orvosa dr. Weisz Bertalan azt tanácsolta neki, hogy vonuljon egy budapesti sanatóriumba, ahol rövid gyógykezelés után teljesen helyreállíthatja majd az egészségét. Klein Pál azonban orvosa tanácsát nem fogadta el, hanem inkább barátaira hallgatott, akik szórakozást ajánlottak neki és azt tanácsolták, hogy utazzon Montekarlóba. Az elhagyott Ujhelyre utazás ember hirtelen örületes tervekkel kezdett foglalkozni. Játsszani akart a Montekarlói kaszinóban és már előre számlálgatta, mennyivel fogja vagyonát Montekarlóban szaporítani.

Montekarlóban.

Kürutazási jegyét és utlevelét váltva mintegy öt héttel ezelőtt Montekarlóba utazott Klein Pál. Montekarlóban a Hotel Reginában szállt meg. Hogy hogyan állt Montekarlóban, Jára eddig még semmi pozitív adat nincsen, de hogy idegenségét csak fokozhatta a játékszenvedély, az kitűnt azokból a zavaros tartalmu sürgönyökből és levelekből, amelyeket haza, szüleihez és barátaihoz írt.

Hozzáértőzi aggodtát érte és amikor éppen arra gondoltak, hogy hazahozatják, f. hó 8-án távirat érkezett tőle, amelyben közli, hogy elutazott Montekarlóból. Ugyanaz nap távirat érkezett a Hotel Reginától is, hogy Klein Pál elhagyta Montekarlót.

Klein Pál eltűnt.

A szálloda sürgönye rosszat sejtetett. Es tényleg, mióta Klein Pál elhagyta Montekarlót, semmi hír sem érkezett róla. Szülei kétségbeesésükben a rendőrség segítségét vették igénybe, de a rendőri nyomozásnak sem volt semmi eredmény. Klein Pál eltűnt.

Néhány nappal ezelőtt a család kérésére dr. Haas Bertalan ügyvéd francia nyelvű leveleket küldött az összes olaszországi városok rendőrségeihez és konzulátusaihoz, melyben megadva Klein Pál élet rajzát, kérte, hogy feltalálás esetén tartóztatassák fel további utjában és értesítsék a családot.

Klein Pál meghalt.

Dr. Haas Bertalan leveleink meg volt az eredménye. Klein Pál megkerült, — de halva. Hétfőn este 8 órakor ugyanis a következők szövegű sürgöny érkezett dr. Haas Bertalan címére, melyet Milanóban d. u. 5 óra 50 perckor adtak fel.

Advokat dr. Berthold Haas
Milano 28145 288 1750

Paul Klein ist an pölicei gestorbend drahtantwort ob beerdigt auf kosten der familie erfolgen soll bejahend falls sendet telegrafisch entsprechend vorschuss

Konsulat

Magyarul:

„Milano d. u. 5 óra 50.

Klein Pál a rendőrségen meghalt, távirati választ, hogy temetésre a család költségén történjen”, igenlés esetén küldjenek táviratilag megfelelő előjeget.

Konsulat.

Hazahozzák a holttestet.

Futó tüzként terjedt el a halál híre az egész városban. Este egyből sem beszélgettek az emberek, mint Klein Pál szomorú végéről.

A család nevében dr. Haas Bertalan nyomban intézkedett. Kétezer koronát küldött a konzulátusnak táviratilag és kérte, hogy a halál egy ottani temetkezési vállalat után szállítsassák haza. Egyben értesítést kért a tragikus halál részleteiről is.

Feljegyzések.

Aiglon kiállítása.

Fura ugyebár, hogy Aiglon kiállításával a „Feljegyzések” rovatában kell foglalkoznunk. De ebben a rovatban soroljuk fel azokat, az apróságokat melyek együttesen Ujhely képét adják. Röviden; ez a rovat Ujhely szegény rovata.

Mert szegény Ujhelyre nézve, hogy, mikor egy komoly, elismert művészember, oly kiállítást rendez Ujhelyben, melyből tanulhatnánk és mely képek és sokat kiállító mű-

vészek ismerte ma már szinte életszüksége minden intelligens embernek, akkor az ujhelyi közönség oly szegénytelen indolenciával viselkedik a kiállítással szemben, hogy igazán a sokat emlegetett „Musa” nivójára süllyeszti ezt a várost.

Ha ez — ugy miot e rovatban eddig küszölt — csak itt küszölt maradna, még menthető lenne es az indolencia. De igazán nem kívánhatjuk meg Aiglon-tól, hogy ne vigye szét rossz hírünket, ami sajnos még csak keveset árthat Ujhelynek, de tény az, hogy még egy-két ily „jó sikerű” kiállítás es hangverseny es nem akad művészember, aki kapható lenne arra, hogy megköszönassza közénk jönni es itt kitenni magát az ujhelyi közönség átali negligálásnak.

Menyasszonyi kelengye

bevásárlásnál ajánljuk

Szegő Sándor

áruházának nagy fehérnemű osztályát. Elsőrangú áruk, olcsó árak.

Söprük a pataki utcát.

Még pedig géppel.

Ujhely gyámolatlansága.

Bizony, bizony, Sárospataknak már utcaseprő-gépjé is lesz. Ezzel fogják nagy büszkén seperni a pataki főutát.

Ujhely pedig megint szégyelheti magát. Nálunk csak városi seprősök vannak, akik hol fát vágunk hol más szolgálatot teljesítenek, de az utcákat vajmi ritkán seprük, akkor is csak egy tessék-lássék. Híresek vagyunk a közpíszkosságunkról, amelyről már annyi ódat szentünk a lap hasábjain.

Es amíg mi itt fulladunk a piszokban, a szomszédos Sárospatak hozzánk képest valóságos világgyárossá fejlődik. Teringtetél — ott már géppel seprük az utcát.

De a letragikusabb az egész dologban az, hogy a jó patakiak éppen Ujhelyből kapják a seprőgépet, amelyet mi fájó szívvel nélkülözünk.

„Sárospatak” című lapársunk ugyanis azt írja, hogy „a pataki előjáróság megállapodott a satoraljaiujhelyi állami építészeti hivatalal, mely szerint ennek főnöksége átad a városnak egy fogas utcaseprőgépet, és 300 korona évi segélyt, melynek ellenében a város a Rákóczi-ut követését tisztántartani köteles.”

Tehát innen kapják a gépet, sőt még segélyt is kapnak hozzá, amíg mi ujhelyiek térdig járunk a piszokban.

Latjátuk feleim, mik vogmuk? Gyámoltalan, nyavalyás város vogmuk.

Kérjük előfizetőkinket, hogy címváltozásainkról minket idejekorán értesíteni sziveskedjenek.

HIREK.

Nyilt-tér.

Nyilatkozat.

— Legfelsőbb elismerés. Ofel-sége megöngedte, hogy az ujhelyi árvis alkalmával a mentési munká-latokban saját életük veszélyezteté-sével résztvett Szentgyörgyi Béla ssásadosnak; Winkler Szilárd, Sz-piades Iván és Dietrich Ervin fő-hadnagyoknak legfelsőbb megelé-gedése tudt adassék, míg Németh Alajos fegyvermesternek Vadász Gyula őrvezetőnek, Török Bertalan és Németi István honvédeknek az esztét érdemkeresztet adományozta. Hassai Samu báró honvédelmi mi-nister okirattal megdicsérte az ár-vis alkalmával több embernek a visbefutástól történt megmegmenté-sénél tanusított bátor és elszánt közreműködésükért Helez Kálmán, Sklaninka István és Kodes István főhadnagyokat Danyi József sza-kaszvezetőt, Egri Sándor tizedest, Oreskó József, Bnunszky István, Farkas János és Szabó András hon-védek.

— Esküvő. Juhász Gyula f. hó 25-én eskütűt örök hűsöget Bokor József leányának, Gizellának.

— Eljegyzés. Kellner Kálmán eljegyezte Schön Erzsikét.

— Rejtélyes gyilkosság tarja isgatottságban ez idő szerint Tállya nagyközség lakosságát. Történt, hogy Szencsák Bertalan tályai osz-madiamester e hó 16-án délután egy pohár sört ment inni a korszámba honnan 5 órákor indult haza és pár pero alatt véresen, bezuott koponyá-ával lakására téntergett. A külön-ben vioces ember a vele egy házban lakó szomszédjának a kérdésére már nem tudott válaszolni, bement ma-gányos lakásába, levetette magát a padlóra, és valóságos örüléseket művelt mozdulataival s más napra meg is halt. — A hivatalos bouco-letét Koppányi Miklós szerencsi bün-tető járásbíró vezetése mellett dr. Lőherer Lőrincz vm. főorvos és dr. Horváth Béla körorvos ejtette meg, mely alkalommal a büntény hatá-rozottan meg lett állapítva a feje-tetjén történt erős koponyosont szűdéséből. Szencsákot, — ki fele-zésétől és már nagyobb gyermekei től különválva élt — eltemették. A csendőrség pedig a legnagyobb érly-lyel folytatja a vizsgálatot.

— Kijavított ut. A Bánóc és Vésárhely közötti vicinális törvény-hatósági ut, mely a tavaszi esőzések következtében járhatlan volt és a hatóság elzárta, most már helyre állított és a forgalomnak ismét át-a-datott.

— Közgyűlés. A sauhelyi „Ge-miloth Chesudum Egylet” f. hó 13-án tartotta rendes évi közgyűlését melyen elnökkel Amsel Miksa alelnökkel Alexander Vilmos pénztárnokkal id. Deusch Gyula titkárral, Hartstein M. ellenőr Grünvald I. választmányi rendes tagokkal Teitelbaum Lapót, Goldstein Majer, Krausz Farkas, és Trattner Márton, póttagokkal Fried-mann Dávid, Adler Vilmos és Eisen-berger Mór, felügyelőbizottsági ta-gokkal Mandel Majer, Goldstein Sámuel, és Mandel Ignácok lettek meg-választva.

— Med. Univ. Dénes Sándor dr. bőrgyógyász kozmetikai rendelése hűlgyeknek d. e. 9—12 ig, d. u. 3—6-ig. Kassa Deák Ferenc-utca 44. Telefonszám: 700. Elektromos és vibrációs massage. SUGARAS GYÓGYÍ-TÁS (kéfény, Quarszámpa). Szőrel-távolítás (epiláció). Elektromos soványító (Nagelschmidt Bergonié.) For-rolvevő-zuhany. Szénasavas fagyasz-tás. Kosmetikai műtétek.

— A Sirolin. A legújabb időben ez a szer orvosi és betegkörökben igen sok barátot szerzett, mert hurutos affektioknál nagyon bevált. Mondhat-ni, annyira el van terjedve, hogy „Sirolin Roche” egyetlen házában sem hiányzik, ahol a meghűlés, a légző-szervek betegségeit, skrofula stb-eket meg akarják akadályozni. Kellemes isü s szívesen vessik.

F. hó 28-ik sz. »Felsőmagyar-orrszági Hirlap» ban nyilttérben meg-jelent nyilatkozatomra f. hó 29 sz. Zemplén újságban Schönfeld Her-man és családja megjelent válaszára távollétem miatt csak ma felelhetek. Azoo kijelentésre, hogy megje-lent állítólagos sértésekért és röp-iratért rágalmazási pert e/ennem meg indította, csupán azon megjegyzést kívánom tenni, hogy ezen állítólag sértett család meghatalmazója sza-vának ura legyen, mert várva-várom azon napot, hogy szemben álljak bír-óság előtt és itéljen igazságos nyi-latkozatomra; csak arra kérem az állítólag sértett család meghatalma-zóját, hogy a főtárgyaláson ne ta-láljon kibuvót.

Azon csekély pár száz korona tartozásomat csak vegyék meg és én fizetni fogom, dacára annak, hogy e héten ismét egy végrehajtást ve-zettek ellenem. Kétszázhusz koroná-ra, de sajnos eredmény nélkül, mert fizettem és fizetni akarok, mert be-csületes, tisztességes uton akarok haladni és minden embernek bátran, nyiltan a szeme közé nézni.

E sorok bevégzésénél tudomá-somra jött, hogy az ellenem igért rágalmazási pert eddig a sértett család be nem adta.

Brach Mór.

Felolós-szerkesztő:
Dr. KÁRPÁTHY LÁSZLÓ

Kiadótulajdonos:
LANDESMANN MIKSA

Kiadó lakások.

A Kazinczy-utca 5. számú házban az Osztrák-Magyar Bank fiókja által eddig bérelt lakás azonnal kiadó.

HAASIMRE

Hamburg, Lindenstr. 1. a. II. ajánlja kiváló minőségű teát, póstán szállítva, bér és vámmentesen a következő árakban:
Orosz kev. illatos, könnyű tea K. 4-50
Angol kev. zamatos uzsonna K. 5-
Five o'clock az igazi five
o'clock tea K. 5-50
„Mandarin” különlegesség K. 6-
Árak fontenkint.
Képviselek (vidékre) kerestetnek.

Szorgalmas

rábészélőképes egyéneket kik orthodox-izraelita körökben jól bevannak vezetve képviselekkel keres német birodalmi folyóirat. Jó kereset mint mellékfoglalkozás is. Ajánlatok F. K. S. 802. jelégre Rudolf Mosse, Frankfurt a/m, címre küldendők.

ÜZLETI, GAZDASÁGI ÉS
PÉNZTARI KÖNYVEK
JUTÁNYOS ÁRON
KAPHATÓK

Landesmann Miksa és Társa

könyv- és papírkereskedés

■■■■ Sátoraljauhely. ■■■■
Telefon 10 szám.

Nyomott Landesmann Miksa és Társa könyvnyomozásában Sátoraljauhely.

Ajánljuk a t. építő, építész és mészkereskedő urak szíves figyelmébe az általunk kizárólag fával égetett, teljesen kőmentes

I. rendű darabos meszet.

mely kiadós voltánál fogva az összes hazai termékeket felül-mulja.

Levélbeli megkeresésekre azonnal válaszolunk, távirati megrendeléseket elfogadunk.

Bankegyesület részvénytársaság
Zemplén-Ladamóczi mész- és agyagipar
telepe Sátoraljauhely,
Sürgöncyeim: Bankegyesület. Telefon 32.

LEGBIZTOSABB

a cs. és kir. kiz. szabadalmazott MALÁRTSIK-céle

patkányirtó pogácsa

patkányok, egerek, vakondok elpusztítására. Próbadoz 2 K. Háziállatoknak nem ártalmas. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

Malártsik György Sátoraljauhely.

SALGÓTARJANI

Köszénbánya Részvénytársulat
széntermékei (szobafűtésre és ipari célokra)

NEUMAN JENŐ cégnél

Sátoraljauhely

rendelhetők meg. Ugyanott legjobb minőségű apró és durva szemű kétszer mosott kovács szén és kokszt valamint porosz briket kapható.

Superfosfát-műtrágya

Káll só

Van szerenésám tiszteltteljesen tudatni a nagyérdemű építet és építész urakkal, valamint uradalmakkal, hogy a „FERRENIT” telítődő ASBEST-pala képviseletét egész Felsőmagyarország részére átvettem.

A „FERRENIT” asbest-műpala a jelenkor legideálisabb és legjobb telítődő anyaga.

Egyben tisztelttel felhívom a m. t. építetők urak figyelmét kassai nagy raktáramra, ahol minden építkezési anyag legjobb minőségben, szolid árák mellett kapható; valamint ácstelepemre

kiváló tisztelttel
KORACH HERMAN
fanagykereskedő.
Kassa, Bocskay-körút 15.

Klein József

szobafestő tapétázó és mázó
Sauhely, Rákóczi-u. 63.

I-ső rendű modern kivitel,
legfinomabb bel- és kül-
földi anyagok.
Telefon 22. sz.

Kiadó lakás.

3 szobás utcai lakás megfelelő mellékhelyiségekkel és mosókonyhá használattal május 1-től kiadó. Bővebbet Ap-ponyi-utca 29.

Nincs étvágyam.

a fejem fájt, rosszul érzem magam. Ezen rosszulétnek leginkább gyomorrontás vagy az elégtelenül működő emésztőszervek az okai. Ezen panaszok folyton hallhatók, ha nem használja rendszeresen a

Kaiser-féle fodormenta
GYOMOR-KARAMELLÁT

Hosszabb használat esetén kitűnő házisszer étvágytalanság, gyomorfájás, fejfájás, gyomorsűtés és szájszag ellen. 20 és 40 filléres csomagokban kapható; Wilder és Kardos gyógyszerárakban és Hrabéczy Kálmán drogériájában Sátoraljauhely, Kronovits Miksa gyógyszerárakban Nagy Mihály, Fablár Arnold gyógyszerárakban Homonna és Hazay Géza gyógyszerárakban Töketerében.